

ԳԻՆԻԱՆԵՍ, ԻՆՅԱԿԵ յՅԵ ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ ԼԱՅՆՈՎՈՒՆ
 ἄνδρὸς ունի: Իսկ Արքուդիս՝ ըստ Լափարտի «Եղեղ-
 տական ալ կրնայ ըլլալ», սակայն իւր այս ձեւ-
 ովը մեր Զամար դեռ եւս անձնանքի անուն չէ
 կը ձեայ: Իւրիշ անունայ մէջ ալ այսպիսի ինքե-
 ռորոյն ձեւեր կը տեսնուին, որոնք օտար բնագրե-
 տիս թարգմանութիւն չեն միշտ. զոր օրինակ
 Հայոց սովորական «Կոստանդինոս» ձեւը, որուն
 բնիկն է Constantinus, Զուստանէ = Justina, եւ
 այլք՝ որոնք ճշդիւ, անպակ Կաթողիկոս ին ինչպէս
 Աղբէնոս, Լիկինիանոս, եւն: Ի վերջոյ դիտենք՝ որ
 մեր նպատակն էր ցուցնել թէ Հայ եւ յոյն բնա-
 գրայ մէջ Լափարտի դասը ասորիս հետքերը
 տեսաին հաստատուն կողման մը չուրին: Բայց
 չենք ուզեր ըստ թէ անհայտ Լափարտեան գե-
 ղեայ միջ աստ կամ անգ ասորական աղբեցու-
 թիւն նշմարել: Թայտիկ է որ Հայ լոմբագորոզ
 կրնար առջին ունենայ ասորի աղբիւրներ, եւ
 շատ մասեր Խաբուսեան քաղել, որով եւ այս-
 պիսի աղբեցութեան մ'ենթարկուի:

(Հարմարեցիկ):

Հ. Յ. Տ.

ԼԵԶՈՒԱԲԱՆ ԱԿԱՆ

ՀԻՆ ՊԱՐՍԿԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒ

ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ

Քրոյ Տեսեաւ. հին պարսկերէնը սեպագրով,
Թեանց միջոցաւ միայն ծանօթ է մեզի,
Հինը կրնար յուսալ որ նոյն հատակատոր
յիշատակարանաց մէջն առեալանց հղովումն ան-
բողբայէ կարեւորեալ հանելն Վախկան հնումն առ-
պաւ անգինն նշխարներն ակներեւ կը ցուցնեն թէ
հին պարսկական հղովումն յար եւ նման էր ամեն
հնդեւրոպական լեզուաց, եւ առանձինն մը ձեւաւ
որով թիւին ունէր Տեղականանք եւ աւետարանին,
որոնցմով կարելի է հետը պակասը լրացնել :

Հին պարսկերէնը զգայական երեք սեռ ու-
նէր՝ աբակ, իկ-ուկ, վկ-ու, զորոնց պիտմ նոր
պարսկերէնն անհետ ըրած է: Գարծաւը երկու
Թիւ միայն կը գտնուի՝ եւլ-իկ եւ յափ-իկ. իսկ եր-
կ-իկի զգոյթ թիւերը տարաբնույտական կը չնայ:

Հղովումներ վեց են. Ուլ-ուլ-իւ, Հայցալ-իւ,
Գ-ըքթալ-իւ, Սեւալ-իւ, Բաշապալ-իւ, Կիբարթալ-իւ:

Նկատագրովեանց տառական մասը քննելէն ետեւ՝
Հարկ եղջն արձանագրութիւն զիտաւարկարանաց լեզուի քիպայ
ու ճառագի, որպէս զի մեր յայտաւարկութիւնը թիբր չմար
Արդ քանի մը յօդաւածով պիտի մեր զիտաւարկութիւնը կատար-
ելէն զմիջի. (Հ.մ. Զ.գործիւ, 1889, թ. 3.) Նկատելի
եղջն իւր արձանագրութիւնը գնէլ մեր խոստանալ ճառական

ቴዲህካቱ

Ուղղութիւն. — Արականի եւ իգականի համար այս հղումք նշանն էր սեղանապէս ՀՀ Կ, որ Կ վերջով բառերուն ծայրն էր (ՀՀ Կ շունչի փոխուման եւ յետոյ աներեւոյթ ինքն ճ. այս ինքն-պով ահա բառին բունը միայն մնալով՝ հղումական երեսը նշանն անհետ եղան է: Իսկ ատամնական Կ ձայնը պահուած է՝ երբ իրմէ յառաջ է կան Կ՝ ձայնաւորներն հանգիպելով, Էանմաստէ բռնեալն (ծառայ), նպ, ճնչ, Բարձրագոյն (Արամազդ), Խոտան (տոհմ), Ֆրեւորդոն եւ Գոմբայգոն արական եւ իգական ուղղականներն շեղող բուններն որ Կ վերջաւորին, հին արիականաց պէս Կ ռանի, այսպէս նախորդան (մարտ): Իսկ ի եւ Կ վերջով չէզոք բառ չկայ արձանագրութեանց մէջ: Թերեւս հին պարսկերէնն ալ ունէր բազաձայնավերջ բուններ — ինչպէս զնդ, Կոմ, Ե (գրուած), իերթի (կերպ, կերպարանք) կամ Եուն. ձնաթնջ (աղաւթ) — որոնց կից պատասպարուելով չէզոն անարատ մնացած բլլար, սակայն սեղապիրք նմանաձեւ եւ ոչ մէկ օրինակ անտեղծան է: Բայց Նագոն (թոռն) ատամնավերջ բուննջ, այս ձեւ գործածուելով ուղղականի մէջ՝ կրնայ մեծ հասանականութեամբ մկայել թէ սեղապարթեանց լեզուն՝ հարմարակերտ չզոռնի հետ ատամնական բազաձայնն ալ թօլմափած էր արդէն: Նմանապէս Կ վերջով բուններն հղումական նշանն հետ Կ լայրներն ալ սահեցուցան եւ. այսպէս ուշագոյն (հայր), քրտոն (եղբայր): Կ վերջաւորաններն ուրիշ արականաց նման՝ ռնդականն անպգաճել կը թողոյն բառին վերջն. այսպէս Նագոն, որ մեր առանձն ուղղականն այլակերպ ձեւացած է՝ անկորուստ պահելով Կ ձայնը: Չէզոք բուններուն ծայրն Կ յառաջագոյն յիշատակուած օրինաց համեմատ՝ կը մնայ կամ կը չնւազն. այսպէս բաժն (լցս, ռոճիկ, օր), իսկ հոգիտ (նիստ, կայանք):

Հայ-թուրքական եւ իգական բառերու
վերջն չլի է կը վերջաւորի. այսպէս Կոթն-Յի-
յամ (զկամբիւ), Տէր-Մ (զՏեւրիւ), Ֆր-Վարդիմ
(զՓարսաւոր) եւ այլն: Զէջըներն, ինչպէս յայ-
տնի է, ուղղականէն բնաւ չեն տարբերի:

Գործէիւմ չէր կր կազմուի, այսպէս
նաեւ միւս հին արիւակներ. համտ. կ'ըսէ (բանա-
կաւ): Գիտենք, այս հոլովին հոլովակերտն է
հաշուելու, այս հոլովակերտն է հաշուելու:

¹ $\Sigma\delta\alpha$, $\zeta\eta$, $\iota\omega\mu\omega$, $\mu\omega$. nepos, nepotis, $\mu\alpha\iota$.
($\zeta\alpha\delta\beta\gamma$) $\nu\epsilon\pi\omega\delta\epsilon\varsigma$ ($\beta\alpha\alpha\mu\iota\beta$);